

Сёнтёрү ялавё

1944 сұлхи майһан 5-мёшёнченпе тухатъ

Муркаш район хаҗачё

77 (7502) №

Юн кун, 2007 сұлхи сентябрён (аван)

19-мёшё

Хакё ирёклё

В. Путин: “Белгород облаҗёпе Чаваш Ен наци проекчёсене пурнаҗа кёртес енёпе – лидерсем”

Хамёр ёсе пуҗаниччен эпё Чаваш Ене кайса килни синчен темиҗе самаха калас тетёп. Наци проекчёсем мёнле пурнаҗланаси пирки эпир нумай

иккёленнё. Пирвайхи утёмсем те ансат пулмарёс. Вёсене сүтсе явнә чух (иккё сұл сура каяллах сүтсе явма пуслана), паллах, иккёленү нумай пулчё:

вёсем аһаҗла ёслёс-и, вёсем мён парёс, ку уқсана каларса пәрахни пулмё-и? Уқса-тенкё хатёр мар инфратыҗама, хатёрлемен кадрсем патне кайинине кура уқсана ахалех тақакласран, нимёнле уса та пулмасран хәрарамар.

Эпё питё кәмәллә, апла мар, пачах та телёр майла пулчё. Ман шутпа, тәп кәртарту – сынсем патшаләх хайсён ене савраннини ёненни. Ку пёрремёшё.

Иккёмёшё. Сынсем пурнаҗ ыйтнине килёшүллён улшәнма пусларёс. Куҗсем сунаҗсё. Сунаҗсё куҗсем! Енер Чаваш Енре мана пёр вёрентекен, компьютер техникине апла илекенскер, җапла каларё: “Пенсие кайма вәхәт. Пенсие каяс килмёс. Интереслё. Ёслеме интереслё”. Сака чи кирли. Тәп кәртарту – сынсен ёслес кәмәл

сурални, вёсем паян аҗта вай хураҗсё – саванта тухаҗла ёслес тени.

Демография проекчё те хайён кәртәтәвёсене күрет-күретех. Сака та савантаратъ. Пирён сирённе пёрле шуҗашласа пәхмәллә: ку енёпе ёҗемёр тата та тухаҗларах пултәр тесен тата мён тумалла? Уйрам регион-лидерсенче сёс мар, пётём сёршывёпе. Белгород облаҗё, Чаваш Ен, паллах, нацпроектсемпе ёслес енёпе – лидерсем. Чи кирли, чи пёлтерёшли – шапак саканта нацпроектсене хайсён регион шайёнчи аталану программисемпе пётёртёрсө отрасльсенчи анла улшәнусене сул пани.

(Вёсё 3-мёш стр.)

Сән үкерчёкре: В. В. Путин Тренккасси шулёнче.

Конференци

Пёрлехи ёҗён пёлтерёшё пысак

Раҗсей Президентё Владимир Путин 2007 сұлхи раштав уйахён 2-мёшёнче РФ Патшаләх Думин суйлависе ирттермелли синчен указа ала пуса сирёплетнё хыҗсан суйлав кампанийён хёрү тапхәрё пусланчё. Республикан ситес вәхәтри (сахалтан та телёр пилёк сұлхи) малашләхё, социалла-экономика аталанавё Чаваш Ен суйлависем хәш партие хайсён сассине ытларак паниччен килет.

Ака 2003 сұлхи суйлава Тугарстан Республикин суйлависе 60 процентчё тата Мордва Республикин суйлависе 76 процентчё “Пёрлехлё Раҗсей” («Единая Россия») партишён сасалана. Ку таранчен федераци бюджетенчен шапах сак субъектсене чи нумай дотаци панә. Тутарстан – 15-20 миллиард тенкёне яхән, Мордва 5-7 миллиард тенкё илме пултәрнә. Танлаштарса пәхма: Чаваш Енён сав тапхәрти сұлталәх

бюджетё 10 миллиард тенкё пулна. ЧР Патшаләх Канашён иртнё суйлавёнче “Пёрлехлё Раҗсей” 52 процент сасә пусларчё. Сақан хыҗсан Патшаләх Думин чи йышлә фракцийё Чаваш Республикисе ытларак пулшма (2 миллиард тенкё нумайрах е 41 процент) пусларчё. “Пёрлехлё Раҗсей” партин ертсе пыракан органёсенчи федераци министрёмсепе депутатсем килёштерсе ёслени Чаваш Енри пурнаҗа ләйхәлатма чылай пулашты.

Аван уйахён 15-мёшёнче Шупашкарта Пётём Раҗсейри “Пёрлехлё Раҗсей” («Единая Россия») партин Чаваш Енри регион уйрамён XII конференцийён иккёмёш тапхәрё иртрё. Унан ёҗне Чаваш Республикин Президентё Пётём Раҗсейри “Пёрлехлё Раҗсей” партин Асла канашён членё Н. Федоров, РФ Патшаләх Думин депутаты П. Семенов, Чаваш Республикин Патшаләх Канашён

чи “Пёрлехлё Раҗсей” фракцин депутат-членёсем, ыраңти политканаш секретарёмсепе, предпритисемпе организацион предствителёсене хушшәнчө.

Конференцие Чаваш Республикин Патшаләх Канашён Председателё, “Пёрлехлё Раҗсей” партин Чаваш регион уйрамён политканашён секретарё Михаил Михайловский үсрө.

– Иртти парти вайла. Кунта, Чаваш Енре, Раҗсей Федерацийёнче мён пулса иртнине кәсәкланакан түрө чунла сынсем пустараннә, – терё республика ертүси Николай Федоров. – Кунта пустараннисене экономикәри, ялти, промышленноҗи, сывләх сыхлавёнчи, вёрентүри, экологири улшәнусем интереслентерёсчө. Сақан пек вайла партин организацие хисеплетёп, мён пур теллеве пурнаҗа кёртме пултара сә иккёленмөстөп. Президент саван пекхә “АПК

аталанавё” наци проекчё аһаҗла пурнаҗланни синчен каласа пачё. “Ялта пурнакан 25 пине яхән сёмье 3,5 миллиард тенкёлөх сәмәлләх кредитпа уса курна. Сака сёршыври чи пысак кәртарту. Саван пек йыш сурални ял халәхён сывләхне сирёплетес, унан йывәр пурнаҗне сәмәлләтас ёҗри пысак сөнтөрү. Сақ сынсем – ёслесе пысак ситёнү тума, хайсене те, ачисене те пулашма май пурине сирёплетекен төслөх, – терё Н. Федоров. Юлашкынчөн вәл Чаваш Ене килнө Раҗсей Президентён Владимир Путин визитне пётёмлетрө. Республикәри ёс-хөле В. Путин мөнле хакланипе паллаштарнә май сакна палартрө: “Пысак хака эпир пурте, пирён ёҗтөшсем, пирённе пёр шуҗашла сынсем тивёсчө. Сире пархатарла ёҗшөн тав таватәп тата та пысакрах кәртартусем тума сунатәп. Кунсар пусне ситес суйлаври кәртартусенчен пирён хуласемпе ялсен аталанавё нумай килет. Аһаҗу сире”.

(Вёсё 3-мёш стр.)

“Радиохум – хаҗат страницине. Ыту пур: хуравне пөлесшёнччө”

Социалла нормәна кура шутлаҗсё

Чаваш Республикин Министрсен Кабинечё кәҗалхи августан 10-мёшёнче “Чаваш Республикин Министрсен Кабинечён хәш-пёр постановленийёсене улшәнусем кёртессе синчен” 195-мөш номерлө постановлени каларчө. Граждансен уйрам категориясене суртйөрпе коммуналла пулашусемпе уса курнашән түлессинче социалла пулашу парассине үстерсе теллеве тунә сак йышәнәвә. Җапла майпа асәннә постановление килёшүллён 2006 сұлхи декабрён 29-мёшёнче каларнә Чаваш Республикин Министрсен Кабинечён 341-мөш номерлө постановленийёпе сирёплетнё суртйөршён, коммуналла пулашусемпе уса курнашән түлессинче социалла пулашу пама Чаваш Республикин республика бюджетёнчен уқсатенкё уйрмәлли Правиләсенче улшәнусем пулчөс.

Мёнлөрех улшәнусем вёсем тата камсене пырса тивёсчө сак сәмәлләхсем? Сақан синчен төплөнчө каласа пама ытрам та ёнтө эпё ЧР Сывләх сывләвё тата социалла аталану министрствин пирён райони социалла хултөх пайён тәп специалист-экспертёнчен С.Л. СКВОРЦОВАРАН. Ака мёнле хурав пачё Светлана Леонидовна:

– “Раҗсей Федерацийёнчи инвалидсене социалла хултөх парасси синчен” федералла сакунпа килёшүллён инвалид ача пур сёмьесен пурәнмәлли пүлёмшён (патшаләх тата муниципалла суртйөр фондөне таракан суртра пурәнакансен) тата коммуналла пулашусемшён (суртйөр хәш фондра танине пәхмасар) уса курмәлли хакән 50 процентёнчен ытла түлемелле мар. Сақ сәмәлләх централизациленә майпа хутса ашәтман суртсенче пурәнакан-

сене те пырса тивет. Вёсен те топливәшән сур хакне сёс түлемелле.

– Эппин, сүлөрех асәннә улшәнусем шапах халъ сөс асәннә категорисене пырса тивёсчө. Терёс аһланатәп-и?

– Шапах сапла. “Раҗсей Федерацийёнчи инвалидсене социалла хултөх парасси синчен” федералла сакунпа килёшүллён пурәнмәлли пүлёме тытса тата юсама, пүлёме найма илсе пурәнәшән инвалидсене пырса тивекен сәмәлләх сапла вара сүлөрех асәннә улшәнусем хыҗсан 60, инвалид ача пур сёмьесен 80 процентпа танлашты. Урахла каласан, инвалидсөн түлемелли пётём хакән 40 процентёнчен, инвалид ача пур сёмьесен 20 процентёнчен ытлашши түлемелле мар. Сақ сәмәлләх асәннә сәмәлләх тивёсөкөн категорияне кёрөкөсө йышәнәкән лаптәкран е асәннә сәмәлләх тивёсөкөн пөччен сын йышәнәкән лаптәкран шутласа парасчө. Енчен те сак сәмәлләх илме тивёслё сын пурәнәкән пүлём сын пусне социалла нормәпа пәхнә лаптәкран пөчкөх пулсан, сәмәлләх социалла нормәпа пәхнә лаптәкран шутласа парасчө.

– Коммуналла пулашусемшён тивёсөкөн сәмәлләх шутланә чухне мөнө шута илсөсчө?

– Пүлёмө ашәтнәшән түленё чух вара сәмәлләхпа уса курма тивёслё сын ашәла мён чухлө уса курнинчен тата сак сәмәлләхпа уса курма ирөк пур граждансене сёмьепе пёрле пурәнәкән пөтёмөшле лаптәкран тивёсөкөн лаптәкран е сак сәмәлләхпа уса курма ирөк пур пөччен пурәнәкән сын йышәнәкән лаптәкран шутласа парасчө сәмәлләх. Анчах та сәмәлләх социалла нормәпа пёр сын пусне тивёсөкөн лаптәкран шутланнинчен кая пул-

малла мар.

Газпа, электроэнергияне, канализацияне, ашә тата сивё шывла уса курнашән вара сәмәлләх сёмьери сак сәмәлләхпа уса курма право пур сынсем вёсемпе мён чухлө уса курнинчен шутлаҗсө. Топливо тунянашән вара сәмәлләх мён чухлө лекнине халәхә сутмәлли нормәпа пәхнә суммәран шутласа парасчө.

Инвалид ача пур сёмьесене вара сәмәлләхсене мён пур лаптәкран шутласа парасчө.

– Светлана Леонидовна, аһланмаллар пултәр тесен, төслөхсем илсе кәртәтсан аванчө.

– Каләпәр, 4 сынран таракан сёмьере пөри пөтёмөшле чире пула – инвалид. Сёмье 54 тәв. метр каләпәшлә 2 пүлёмлө хваттерте пурәнәт. Сәмәлләх унпа уса курма ирөк пур сынна сөс лекет. 54 тәваткал метртан вәл йышәнәкән лаптәк 13, 5 тәваткал метр пулатъ. Социалла нормәпа пёр сын пусне 18 тәв. м. тивёсөмелле. Савәнпа та суртйөре тытса тәнашән тата юсанәшән тивёсөкөн сәмәлләх сёмьери инвалида 13,5 тәв. метртан мар, 18 тәв. метршән шутласа парасчө.

Е телёр төслөх. 4 ачалла сёмьере инвалид ача пур. Сёмье 53 тәв. м. лаптәклә хваттерте пурәнәт. Сакунпа килёшүллөн сәмәлләх пөтём сёмьене лекет. Социалла нормәпа килёшүллөн пёр сын пусне 18 тәв. м. тивёсөт. Ку сёмьен пөтёмөшле лаптәк 72 тәв. м. пулмәлла. Апла пулсан асәннә сёмье пурәнәкән хваттер социалла нормәпа пәхнинчен пөчкө. Савәнпа та сәмәлләх социалла нормәпа килёшүллөн шутласа парасчө. 53 тәв. метртан мар, 72 тәв. метртан шутлаҗсө.

– Тавах, Светлана Леонидовна, каласушән.

Л. ПАВЛОВА каласнә.

ЧАВАШ РЕСПУБЛИКИНЧИ ТӨП СУЙЛАВ КОМИССИЙЁН ЫШАНАВЁ

2007 сұлхи сентябрён 13-мёшё

4/29-IV №

Муркаш районёнчи муниципалла пёрлешүсөн суйлав комиссийёсен полномочийёсене Муркаш территории суйлав комиссийё сине хураси синчен

«Раҗсей Федерацийён гражданёсен суйлав прависен тата референдума хушәнмәлли правин тәп гарантиёсем синчен» Федералла сакунан 24-мөш статийн 4-мөш пунктёпе, Чаваш Республикин «Чаваш Республикинче ыраңти самоуправлени органёсене суйласи синчен» Сакунён 12-мөш статийн 4-мөш пунктёпе килёшүллөн, депутатсен Муркаш район Пухавё 2007 сұлхи сентябрён 7-мёшёнче, Муркаш районёнчи Муркаш ял тәраҳёнчи депутатсен Пухавё 2007 сұлхи сентябрён 4-мёшёнче, Муркаш районёнчи Турай ял тәраҳёнчи депутатсен Пухавё 2007 сұлхи сентябрён 5-мёшёнче, Муркаш районёнчи Юнка ял тәраҳёнчи депутатсен Пухавё 2007 сұлхи сентябрён 4-мёшёнче, Муркаш районёнчи Ярапайкасси ял тәраҳёнчи депутатсен Пухавё 2007 сұлхи сентябрён 6-мёшёнче ыйтнисене тәпе хурса, Чаваш Республикинчи Төп суйлав комиссийё сапла йышәннә:

1. «Муркаш районё» муниципалла пёрлешёвён суйлав комиссийён полномочийёсене Муркаш территории суйлав комиссийё сине хурас.
2. Муркаш районёнчи «Муркаш ял тәраҳё» муниципалла пёрлешёвён суйлав комиссийён полномочийёсене Муркаш территории суйлав комиссийё сине хурас.
3. Муркаш районёнчи «Турай ял тәраҳё» муниципалла пёрлешёвён суйлав комиссийён полномочийёсене Муркаш территории суйлав комиссийё сине хурас.
4. Муркаш районёнчи «Юнка ял тәраҳё» муниципалла пёрлешёвён суйлав комиссийён полномочийёсене Муркаш территории суйлав комиссийё сине хурас.
5. Муркаш районёнчи «Ярапайкасси ял тәраҳё» муниципалла пёрлешёвён суйлав комиссийён полномочийёсене Муркаш территории суйлав комиссийё сине хурас.
6. Сақ йышәнәвә пичетлесе каларма массәлләх информация хатёрёсене ярса парас.

Чаваш Республикинчи Төп суйлав комиссийён председателё Л.Н. ЛИНИК. Чаваш Республикинчи Төп суйлав комиссийён секретарё Е.Б. ШЕВЛЯГИНА.

Райхаҗат парнисене тивёснисем

Микрохумлә кәмака хуҗи – В.М. Антонова

Район хаҗачён редакцине Шурчара пурәнәкән Венера Михайловна Антонова Дмитрий Ывәлөпе, Елена хөрөпе тата пөчөк мәнукепе килчө. Салтавсар мар. Телөйлө вьлөвә хуҗи пулса тәнә Венера Михайловна, район хаҗатне сыраңса илекенсем хушшинче ирттернө вьлөвә микрохумлә кәмакана тивёсчө.

В.М. Антонова сұлталәх хушши почтаьонкәра, 8 сұл хушши сыхану уйрамён ертүсинче вай хунә, халё «Сказка» ача садёнче тәрашәт. Район хаҗатне вара вёсен сөмиш сүлленех сыраңса тәратъ.

Мөнөх, апла пулсан телөйлө вьлөвә хайён чән хуҗисинех тивёсчө.

В. ШАПОШНИКОВ сән үкерчөкө.

Юбилей

Саламлаттыр

Ылтән-көмөлрен те хакләрах, хөвөлтен те ашәрах сыннәмәра – юратнә мәшәра, кәмәллә аннене, хисеплө тәвана – Анастри Панки ялөнче пурәнәкән Светлана Александровна ДАВЫДОВАНА пөтём чун-чөререн хисеплесе, ырләх-сывләх сунса пурнаҗсөнчи палла кун ячөпе – 55 сұл тултарнә ятпа ашшән-ашшән саламлатпәр. Сүтә араскалла кун-сұл, вәрәм ёмёр, сирөп сывләх сунатпәр.

Саламла мәшәрё, ачисем, тәванёсем.

Пирён хакләран та хаклә, юратнә сыннәмәрсене, мәшәрсене, аттене, кукаҗе тата хөрөме, аплана – Кашмаш ялөнче пурәнәкән Георгий Леонидович ПУГАЧЕВПА Олеся Георгиевна ВАЛЕЖНИКОВАНА суралнә кунёсем ячөпе саламлатпәр.

Пурнаҗра иксёлми телөй, юрату тата нумай-нумай сұл пурәнма сирөп сывләх сунатпәр. Сирён ыра кәмәлушән, чунчөре ашшешөн тав тәватпәр, сире юрататпәр, сирөнне мухтанатпәр.

Саламлаканёсем: мәшәрёмсө, хөрөпе ывәлө, көрөвөсем тата икө мәнуке.

